

СЪДЪРЖАНИЕ / CONTENTS

ПРЕДГОВОР	15
INTRODUCTION	16
БИТ И КУЛТУРА, РЕЛИГИЯ И ВСЕКИДНЕВИЕ НА БАЛКАНИТЕ MODE OF LIFE AND CULTURE, RELIGION AND DAILY ROUND IN THE BALKANS	19
Jelena JOCIĆ (Univerzitet u Nišu, Srbija). Ritualni obiĉaji kod Srba, nasleđe predaka – arhaiĉni oblici paganskih praznika u hrišćanstvu <i>Jelena JOCIĆ (University of Niš, Serbia). Ritual customs of the Serbs, the legacy of the ancestors – archaic forms of a pagan feast of Christianity</i>	21
Тодор МОЛЛОВ (ВТУ „Св. св. Кирил и Методиј“). Подвизуме на Босул хайдутин – легитимност на границата междy високия образец и пародията <i>Todor MOLLOV (“St. Cyril and St. Methodius“ University of Veliko Tarnovo, Bulgaria). Bossul haidouk’s feats – legitimacy on the boundary between paragon and parody</i>	31
Светла ДЖИВТЕРЕВА (Великотърновски университет „Св. св. Кирил и Методиј“, България). Въвеждащи формули в българските народни песни – наблюдения върy функциите <i>Svetla DZHIVTEREVA (“St. Cyril and St. Methodius“ University of Veliko Tarnovo). Introductory formulas in Bulgarian songs – observations on functions</i>	43
Илияна ГАНЧЕВА (ВТУ „Св. св. Кирил и Методиј“, България). Обредно лекуване с вода при бездетство у българите <i>Iliyana GANCHEVA („St. Cyril and St. Methodius“ University of Veliko Tarnovo, Bulgaria). Ritual healing with water for childlessness of Bulgarians</i>	55
Ваня ЛОЗАНОВА-СТАНЧЕВА (Институт по балканистика с Център по тракология при БАН, България). Трофя или за храненето в Древна Гърция <i>Vanya LOZANOVA-STANTCHEVA (Institute for Balkan Studies with Centre of Thracology, BAS, Bulgaria). Трофя or for nutrition in classical ancient Greece</i>	69

Красимира МУТАФОВА (ВТУ „Св. св. Кирил и Методиѝ“, България). Наказания и санкции, налагани на православни свещеници и енорияши на Балканите през XVII–XVIII век (по османски документален материал)
Krasimira MUTAFOVA (“*St. Cyril and St. Methodius*“ *University of Veliko Tarnovo, Bulgaria*). *Penalties and sanctions imposed upon orthodox priests and parishioners in the Balkans during the 17th–18th centuries (on Ottoman documentary material)* 79

Невена НЕДЕЛЧЕВА (Исторически музей – Попово, България). Енорийска мрежа и религиозност в региона на Попово през XVI–XVII в.
Nevena NEDELICHEVA (*Historical museum – Popovo, Bulgaria*). *Parish network and religiousness in the region of Popovo in the 16th–17th centuries* 94

Жулиета ГЮЛЕВА (Регионален исторически музей – Велико Търново, България). Количествена характеристика на хамамите в градовете от днешна България през XVI–XVII в.
Zhulieta GYULEVA (*Regional museum of history Veliko Tarnovo, Bulgaria*). *Quantitative characteristic of the hamams in the present day towns of Bulgaria during the 16th–17th c.* 108

Десислава ДИМИТРОВА (ВТУ „Св. св. Кирил и Методиѝ“, България). „Еснафът без мисия не е еснаф“ – генезис на цеховата структура
Desislava DIMITROVA (“*St. Cyril and St. Methodius*“ *University of Veliko Tarnovo, Bulgaria*). *„Guild without a mission, it is not a guild“ – genesis of the industrial unit structure* 116

БАЛКАНСКОТО ЕЗИКОВО ПРОСТРАНСТВО
THE BALKAN LINGUISTIC SPACE 131

Миѝрѝям САЛИМ, Вежди ХАСАН (ШУ „Епископ Константин Преславски“, Шумен, България). Обръщението *елкаб* като задължителен елемент в османските документи
Miѝryam SALIM, Vezhdi HASAN (*Konstantin Preslansky University of Shumen, Bulgaria*). *The elkab addressing as a compulsory element in the Ottoman documents* 133

Людвиг СЕЛИМСКИ (Шльонски университет в Катовице, Полша). За произхода на 42 неясни или спорни фамилни имена
Ludwig SELIMSKI (*University of Silesia in Katowice, Poland*). *On the origin of 42 vague or disputable surnames* 147

Гергана ПЕТКОВА (Медицински университет, Пловдив, България). Български и румънски женски лични имена, образувани от римско родово име
Gergana PETKOVA (Medical University of Plovdiv, Bulgaria). Bulgarian and Romanian feminine personal names derived from a Roman gentile name..... 158

Емилия АВГИНОВА-НИКОЛОВА (ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“, България). За някои фразеологични единици с ядрен компонент „хляб“ в съпоставителен аспект в български, руски и гръцки език
Emiliya AVGINOVA-NIKOLOVA (“St Cyril and St Methodius“ University of Veliko Turnovo, Bulgaria). About some phraseological units with a main component „bread“ in comparative aspect in Bulgarian, Russian and Greek 164

Silvia MIHĂILESCU (Universitate din Veliko Tărnovo). Transformări sintactice on cadrul frazei din traducerile literare bulgaro-române
Silviya MIHAYLESKU (“St. Cyril and St. Methodius“ University of Veliko Tarnovo, Bulgaria). Syntactic transformations in the complex sentence in Bulgarian-Romanian literary translations .. 174

Миранда БЕЛО (ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“). Етикетният език в говора на село Шицавец (Р Албания)
Miranda BELO (“St. Cyril and St. Methodius“ University of Veliko Tarnovo). The blessing and good wishes in the speaking community of Shishtavec village (Republic of Albania)..... 182

Раки БЕЛО (ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“). Общи гръцки заемки в албански и български (по материал от два говора от Югоизточна Албания)
Raki BELO („St Cyril and St Methodius“ University of Veliko Tarnovo). General borrowings of Greek origin in Albanian and Bulgarian (by materials from two dialects from South-Eastern Albania) 195

Татяна ИЛИЕВА (Кирило-Методиевски научен център – БАН, България). Наречни и полунаречни съчетания с предлог в старобългарски език
Tatyana ILIEVA (Cyrillo-Methodian Research Centre – BAS, Bulgaria). Adverbial and semi-adverbial phrases with preposition in Old Bulgarian..... 202

Биљана СОЛЕША (Филозофски факултет Универзитета у Нишу).
Рецепција бугарске приповетке код српских младих читалаца –
ка интеркултуралном образовању
*Biļana SOLEŠA (University of Niš, Serbia). The reception of the Bulgarian
stories by young Serbian readers as intercultural education..... 216*

БАЛКАНСКИТЕ ЛИТЕРАТУРИ В ДИНАМИКАТА НА ВРЕМЕТО
BALKAN LITERATURES IN THE DYNAMICS OF TIME 229

Венелин ГРУДКОВ (ВТУ „Св. св. Кирил и Методиј“). Религиозната
почит към Рилския светец в контекста на османските
завоевания на Балканите
*Venelin GRUDKOV (“St. Cyril and St. Methodius“University
of Veliko Turnovo, Bulgaria).
The religious reverence to the saint of Rila in the context
of the Ottoman conquests in the Balkans 231*

Невена ГАВАЗОВА (Великотърновски университет „Св. св.
Кирил и Методиј“, България). Григориј Цамблак за
подвига на Въздръжанието (по Беседа за поста и сълзите)
*Nevena GAVAZOVA (“St. Cyril and St. Methodius“ University of Veliko
Turnovo, Bulgaria). Grigoriy Tsamblak for the feat of fasting
(according to “Speech about Fasting and Tears“) 241*

Атанаска ТОШЕВА (ПУ „Паусиј Хилендарски“, България).
Рилската преправка на „История Славянобългарска“ –
текстологични добавки, отсъстващи в двата основни източника
*Atanaska TOSHEVA (“Paisii Hilendarski“ University of Plovdiv,
Bulgaria). Rila’s remake of “Istoriya Slavyanobulgarska“ – textual
additions, which are not found in the two main sources 255*

Елисавета СТОЙЧЕВА-ЯНЧЕВА (ЮЗУ „Неофит Рилски“,
България). Паусиј, „История славянобългарска“ в контекста
на балканската историографија от епохата на Възраждането
*Elisaveta STOYCHEVA-YANCHEVA (SWU „Neofit Rilski“, Bulgaria).
Paisij, “Istoriya Slavyanobulgarska“ in the context of Balkan
historiography from the revival-period age 265*

Снежана БОЙЧЕВА (Шуменски университет „Епископ
Константин Преславски“). Диалогът на културите в романите
на български и турски автори „мигранти“ (Емине Џоцдамар,
Феридун Заимоглу, Илия Троянов, Димитър Дунев)
*Snezhana BOYCHEVA (“Konstantin Preslavsky“ University of Shumen).
The dialogue between cultures in the novels of Bulgarian and*

Turkish „migrant“ authors (Emine Özdamar, Feridun Zaimoğlu, Ilija Trojanow, Dimitar Dinev) 277

Иван СТАНКОВ (ВТУ „Св. св. Кирил и Методий, България). Ритуализации и неомитологизъм в прозата на Мирча Картареску
Ivan STANKOV (“St. Cyril and St. Methodius“ University of Veliko Tarnovo, Bulgaria). Ritualization and neomithologism in Mircea Cartarescu’s proze 287

Борис БУЛАТОВИЋ (Научно удружење за развој српских студија, Нови Сад, Србија) Петар II Петровић Његош И Иво Андрић као оријенталисти: идеолошка рецепција књижевног опуса двојице српских писаца
Boris BULATOVIĆ (Scholarly Society for Serbian Studies, Novi Sad, Serbia, Novi Sad, Serbia) Petar II Petrović Njegoš and Ivo Andrić as orientalists: ideological reception of the two serbian writers’ literary opus 292

СОЦИОЛОГИЧЕСКИ, ПОЛИТИЧЕСКИ И ИСТОРИЧЕСКИ АСПЕКТИ В РАЗВИТИЕТО НА БАЛКАНСКОТО ОБЩЕСТВО / SOCIOLOGICAL, POLITICAL AND HISTORICAL ASPECTS OF THE DEVELOPMENT OF THE BALKAN SOCIETY 303

Веселин БОСАКОВ (Институт за изследване на обществата и знанието – БАН, България). Проблематизиране на идентичността – балкански и европейски измерения
Veselin BOSAKOV (Institute for the Study of Societies and Knowledge at BAS, Bulgaria). Problematizing identity – Balkan and European dimensions 305

Мартин ДОЙКОВ (ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“, България). Национализъм на Балканите – защитен механизъм и неизлечимо заболяване
Martin DOYKOV (“St. Cyril and St. Methodius“ University of Veliko Tarnovo, Bulgaria). Nationalism in the Balkans – a Protective Mechanism and an Incurable Disease 318

Живко ЖЕКОВ (ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“, България). Персийската политика на Балканите: края на VI–V в. пр. Хр.
Zhivko ZHEKOV (“St. Cyril and St. Methodius“ University of Veliko Tarnovo, Bulgaria). Persian politics in the Balkans: the end of the 6th–5th centuries B.C. 334

- Румяна КОМСАЛОВА** (ПУ „Паисий Хилендарски“, България). Дипломатически проекти на българските средновековни владетелки
Rumyana KOMSALOVA (PU „Paisiy Hilendarski“, Bulgaria).
Diplomatic projects of the Bulgarian medieval queens 350
- Ђорђе Н. ЂЕКИЋ** (Универзитет у Нишу, Филозофски факултет, Ниш, Србија). Милешева као чувар моштију Св. Саве (или зашто су се мошти Св. Саве чувале у Милешеви)
Đorđe N. Đekić (University in Niš, Faculty of Philosophy, Niš, Serbia).
Mileševa as the guardian of St. Sava's relics (or why the relics of St. Sava were guarded in Mileševa) 364
- Момчил МЛАДЕНОВ** (ВТУ „Св. св. Кирил и Методиј“, България). Завладяването на Галиполи от османците и политиката на цар Иван Александър през 1354–1355 г.
Momchil MLADENOV (“St Cyril and St Methodius“ University of Veliko Tarnovo, Bulgaria). *The conquest of Galipoli by the Ottomans and the policy of Tsar Ivan Alexander in 1354–1355* 376
- Ивайла ПОПОВА** (СУ „Св. Климент Охридски“, България). Западните Балкани (земите на Албания) през XV в. В текстовете на западни пътешественици
Ivayla POPOVA (Sofia University “St. Kliment Ohridski“). *The West Balkans (the Albanian lands) during the late 15th century based on western travellers' notes* 386
- Арбен БЕЛБА** (University of Tirana, Albania). Geopolitical assessment of cultural diffusion in the Moscopole (Voskopojë) of the 18th century
Арбен БЕЛБА (Тирански университет, Албания). Геополитическа оценка на културната дифузия в Москополе (Воскопоја) от XVIII век 396
- Андреј АНДРЕЕВ** (ВТУ „Св. св. Кирил и Методиј“, България). Балканските делегации на Славянския конгрес в Русия (1867 г.)
Andrey ANDREEV (“St. Cyril and St. Methodius“, University of Veliko Tarnovo, Bulgaria). *Balkan delegations to the Slavic congress in Russia (1867)* 406
- Петко ПЕТКОВ** (ВТУ „Св. св. Кирил и Методиј“, България). Балкански измерения на „Основите на мира“ – първото мирно споразумение между Русия и Османската империя през 1878 г.

Petko PETKOV (*“St. Cyril and St. Methodius“ University of Veliko Tarnovo, Bulgaria*). *Balkan dimensions of the “Bases of Peace“ – the first peace treaty between Russia and the Ottoman Empire in 1878* 414

Анка ИГНАТОВА, Лора ДОНЧЕВА (ВТУ „Св. св. Кирил и Методиј“, Българија). Лясковският манастир „Св. св. Петър и Павел“ и социалната дейност на Търновската митрополия през првата половина на XX в.

Anka IGNATOVA, Lora DONCHEVA (*“St. Cyril and St. Methodius“ University of Veliko Tarnovo, Bulgaria*). *“St. Peter and St. Pavel“ monastery of Lyaskovets and the social activity of the Veliko Tarnovo diocese in the first half of the 20th century* 427

Димитрина НАНЕВА (СУ „Св. Климент Охридски“, Българија). Статуквото: антифашизъм/фашизъм – случајот „Рагко“ В БЈОРМ, 2000/2016 г.

Dimitrina Naneva (*Sofia University “St. Kliment Ohridski“, Bulgaria*). *The status-quo: antifascism/fascism – the “Radko“ case in BŪRM, 2000/2016* 442

Пресијан КОНАКЧИЕВ (ВТУ „Св. св. Кирил и Методиј“, Българија). Хрватскиот сабор и идејата за субдуализм (1914–1918 г.)

Presyian KONAČKIEV (*„St Cyril Methodius“ University of Veliko Tarnovo, Bulgaria*). *The Croatian parliament and the idea of subdualism (1914–1918)* 452

**ГЕОГРАФИЈА, ИКОНОМИКА, ОБШЕСТВО И ОБРАЗОВАТЕЛНА ПОЛИТИКА НА БАЛКАНИТЕ
GEOGRAPHY, ECONOMY, SOCIETY AND EDUCATIONAL GOVERNANCE ON THE BALKANS** 467

Вук ГАРАЧА, Светлана ВУКОСАВ, Милан БРАДИЋ, Невена ЋУРЧИЋ (Универзитет у Новом Сагу, Природно-математички факултет, Србија). Градски туризам као елемент урбане регенерације подграђа Петроварадинске тврђаве

Vuk GARAČA, Svetlana VUKOSAV, Milan BRADIĆ, Nevena ČURČIĆ (*University of Novi Sad, Faculty of Sciences, Serbia*). *Urban tourism as part of the urban regeneration of Petrovaradin Fortress suburb* 469

Milka BUHALO-ŽIVKOVIĆ, Tamara LUKIĆ, Bojan ĐERČAN (Departman za geografiju, turizam i hotelijerstvo, PMF, Novi Sad, Srbija). Delatnost ekonomski aktivnog stanovništva pojedinih etničkih grupa na prostoru severne regije Srbije (region Vojvodine)

Milka BUBALO-ŽIVKOVIĆ, Tamara LUKIĆ, Bojan ĐERČAN (Department of Geography, Tourism and Hotel-keeping, PMF, Novi Sad, Serbia) *Activity of the economically active population of certain ethnic groups in the Northern region of Serbia (Vojvodina region) 484*

Пламен ПАРАШКЕВОВ (ВТУ „Св. св. Кирил и Методиј“, България). „Погранична география“ – Босна и Херцеговина между Вчера и утре
Plamen PARASHKEVOV (“St. Cyril and St. Methodius“ University of Veliko Tarnovo, Bulgaria). “Border Geography” – Bosnia and Herzegovina between yesterday and tomorrow 499

Лейля ШЕФКЪ (ВТУ „Св. св. Кирил и Методиј“, България). Геодемографска характеристика на Република Турция
Leylya SHEFKA (“St. Cyril and St. Methodius“ University of Veliko Tarnovo, Bulgaria). Geodemographic characterization of the Republic of Turkey 505

Светлана ВУКОСАВ, Вук ГАРАЧА, Милан БРАДИЋ, Невена ЋУРЧИЋ (Природно-математички факултет, Универзитет у Новом Саду, Србија). Евалуација стања и аспекти туристичког уређења објеката индустријског наслеђа у Бачкој (Војводина)
Svetlana VUKOSAV, Vuk GARAČA, Milan BRADIĆ, Nevena ĆURČIĆ (Faculty of Natural Sciences and Mathematics, University of Novi Sad, Faculty of Sciences, Serbia). Evaluation of the current condition and aspect of tourism planning facilities in Bačka (Vojvodina)’s industrial heritage 516

Поля ПОСТОМПИРОВА (ВТУ „Св. св. Кирил и Методиј“, България). Културното наследство в региона на планината Тродос
Polya POSTOMPIROVA (“St. Cyril and St. Methodius“ University of Veliko Tarnovo, Bulgaria) – The cultural heritage of the Troodos Mountain Region 528

Галин ПЕТРОВ (ВТУ „Св. св. Кирил и Методиј“, България) – Гранулометричен състав на пясъка на Крапецкия плаж
Galın Petrov (“St. Cyril and St. Methodius“ University of Veliko Tarnovo, Bulgaria). Grain-size analysis of the Krapets Beach sand 539

Никола ТОДОРОВ, Мария ПЕТРОВА (ВТУ „Св. св. Кирил и Методиј“, България). Някои особености на самовъзстановяването на ландшафтните в България

Nikola TODOROV, Maria PETROVA (“St. Cyril and St. Methodius“ University of Veliko Tarnovo, Bulgaria). *Some Peculiarities of the Restoration of Landscapes in Bulgaria* 547

Мустафа ЕМУРЛА (ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“, България). Частните училища в Кърджалийски регион (1919–1939 г.)
Mustafa EMURLA (“St. Cyril and St. Methodius“ University of Veliko Tarnovo, Bulgaria). *Private schools in the Kardzhali region (1919–1939)* 557

Кристина МАРИНОВА (СУ „Св. Климент Охридски“). „Другият“ като „мен“. Традиционно и светско образование при момичетата с мюсюлманско Вероизповедание в България – град Джебел и селата Рогозче и Припек
Kristina MARINOVA (“St. Kliment Ohridski“ University of Sofia). *“The other“ like “me“. Traditional and secular education for girls from muslim denomination in Bulgaria – the town of Djebel and the villages of Rogozche and Pripek* 582

Степа ДЕРМЕНДЖИЕВА, Тамара ДРАГАНОВА (ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“, България). Ситуационен анализ на обучението по география на страните на Балканите по критерий структурно-съержателна рамка
Stela DERMENDZHIEVA, Tamara DRAGANOVA (“St. Cyril and St. Methodius“ University of Veliko Tarnovo, Bulgaria). *Situational analysis of teaching geography of the countries in the Balkans by the criterion structure-content framework* 592

Ирена РАДЕВА (ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“, България). Профилираната подготовка по география и икономика – възможности за надграждане на компетентности при изучаване на Балканския регион
Irena RADEVA (“St. Cyril and St. Methodius“ University of Veliko Tarnovo, Bulgaria). *Specialized training in geography and economy (profiled geography and economics training) – opportunities for gaining competences in studying the Balkan Region* 606

ЗА АВТОРИТЕ / ABOUT THE AUTHORS 617